

Η χρήση της τηλεκπαίδευσης για την επιμόρφωση των καθηγητών. Ένα παράδειγμα επιμόρφωσης στο Moodle.

Β.Νταλούκας¹, Δ.Δαούσης²

¹Καθηγητής Πληροφορικής ΠΕ19 στο ΓΕΛ Ανδραβίδας,
και Μεταπτυχιακός φοιτητής στο Τμήμα Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής
bdaloukas@sch.gr

² Καθηγητής Πληροφορικής ΠΕ19
και Τεχνικός Υπεύθυνος ΚΕ.ΠΛΗ.ΝΕ.Τ. Διεύθυνσης Δ.Ε. Ν.Ηλείας
daousis@sch.gr

Περίληψη

Η πρόοδος της τεχνολογίας και η διείσδυσή της στο χώρο του σχολείου και της εκπαίδευσης κάνει περισσότερο επιτακτική από ποτέ την ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών. Το παραδοσιακό μοντέλο επιμόρφωσης (μέσω συναντήσεων επιμορφωτή και επιμορφούμενων) αρκετές φορές είναι δύσκαμπτο. Αντίθετα οι τεχνικές της τηλεκπαίδευσης σε συνδυασμό με την ευρυζωνικότητα δίνουν νέα διάσταση και νέες δυνατότητες στην επιμόρφωση.

Στην εισήγηση αυτή παρουσιάζουμε μία περίπτωση ενός τέτοιου σεμιναρίου. Ξεκίνησε με πρωτοβουλία του 1ου Γραφείου Δ. Ε. Ν. Ηλείας και με τη σύμφωνη γνώμη του Σχολικού Συμβούλου Πληροφορικής, για τους καθηγητές περιοχής ευθύνης του 1ου Γραφείου αλλά γρήγορα επεκτάθηκε και στην υπόλοιπη Ηλεία. Το σεμινάριο είχε θέμα “Αξιοποίηση τεχνικών ασύγχρονης και εξ αποστάσεως διδασκαλίας μέσα από το περιβάλλον ηλεκτρονικής μάθησης Moodle”.

Στόχος του σεμιναρίου ήταν η εξοικείωση και η εξάσκηση των εκπαιδευτικών με μεθόδους και τεχνικές ασύγχρονης και εξ’ αποστάσεως διδασκαλίας. Συγκεκριμένα οι εκπαιδευτικοί είχαν την ευκαιρία, μέσα από την πλατφόρμα Moodle, να σχεδιάσουν, να οργανώσουν, να παρουσιάσουν και να αξιολογήσουν μια διδακτική ενότητα με μεθόδους ασύγχρονης και ηλεκτρονικής μάθησης καθώς και με τη χρήση εκπαιδευτικών παιχνιδιών.

Τα σεμινάρια διεξάχθηκαν με τη μέθοδο της «μεικτής» διδασκαλίας. Για κάθε τμήμα έγιναν τέσσερις με πέντε εκπαιδευτικές συναντήσεις ενώ ενδιάμεσα διεξάχθηκαν μέσω του διαδικτύου εβδομαδιαίες πρακτικές ασκήσεις. Το 2007-2008 παρακολούθησαν σεμινάριο 80 εκπαιδευτικοί από κοντά ενώ το 2008-2009 το παρακολούθησαν 45.

Ο ιστότοπος του σεμιναρίου είναι <http://dideilei.gr/moodle>

Λέξεις κλειδιά: Moodle, επιμόρφωση καθηγητών, τηλεκπαίδευση.

1. Εισαγωγή

Οι εξελίξεις στην εποχή της Τεχνολογίας, της Επικοινωνίας και της Συνεργασίας έχουν καταστήσει επιτακτική την ανάγκη για γενικευμένη αναθεώρηση των δεξιοτήτων που απαιτείται να αναπτυχθούν από τους εκπαιδευτικούς ώστε να ανταπεξέλθουν στις διαρκώς αναπροσαρμοζόμενες απαιτήσεις του επαγγέλματός τους. Αν συνυπολογιστεί το εύρος των αναγκών των ενηλίκων εκπαιδευομένων και η διαφορετική διαθεσιμότητα χρόνου τους, οι μέθοδοι της εξ’ αποστάσεως μάθησης και

μετεκπαίδευσης, (όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς) σταδιακά υποκαθιστούν τα παραδοσιακά δασκαλοκεντρικά παιδαγωγικά μοντέλα. Βρισκόμαστε στη διάρκεια της μετάβασης προς νέα μαθητοκεντρικά μοντέλα όπου οι e-εκπαιδευόμενοι θα συμμετέχουν ως ενεργά μέλη ηλεκτρονικών κοινοτήτων μάθησης (Duderstadt, 1998) και η γνώση θα είναι δυναμικά και ευρέως διαχεόμενη και ταυτόχρονα άμεσα προσπελάσιμη (Gros, 2002). Ως εκ τούτου είναι ουσιώδες πλέον να αναπτύξουν οι εκπαιδευτικοί ως e-εκπαιδευόμενοι νέες δεξιότητες που διέπουν τη δια βίου μέσω διαδικτύου μάθηση, όπως του ψηφιακού αλφαριθμητισμού, των μεταγνωστικών δεξιοτήτων (Κωσταρίδου-Ευκλείδη, 1997; Μασσαγγούρας, 2003), των νέων ικανοτήτων που απαιτούνται για τη διαχείριση χρόνου και στόχων (Oliver, McLoughlin, 2000) καθώς και τις επικοινωνιακές και συνεργατικές δεξιότητες (Harasim, 1999). Επιπρόσθετα οι σύγχρονες συνθήκες επιβάλλουν μεθόδους αυτορρυθμιζόμενης ευέλικτης μάθησης ώστε να συνεκτιμώνται τα ιδιαίτερα ατομικά χαρακτηριστικά και μαθησιακά στυλ (Papastergiou, 2006).

2. Ασύγχρονη τηλεεκπαίδευση

Ηλεκτρονική Μάθηση, όπως ορίζεται από το Σχέδιο Δράσης για την Ηλεκτρονική Μάθηση, είναι η χρήση των νέων πολυμεσικών τεχνολογιών και του διαδικτύου για τη βελτίωση της ποιότητάς της διευκολύνοντας την πρόσβαση σε πηγές πληροφοριών και σε υπηρεσίες καθώς και σε ανταλλαγές και εξ' αποστάσεως συνεργασίες.

Με τον όρο ασύγχρονη τηλεεκπαίδευση ή ασύγχρονη εξ' αποστάσεως εκπαίδευση εννοούμε μια διαδικασία ανταλλαγής μάθησης μεταξύ εκπαιδευτή – εκπαιδευομένων, που πραγματοποιείται ανεξάρτητα χρόνου και τόπου.

Μερικά από τα πλεονεκτήματα από τη χρήση της ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης στην εκπαίδευση των καθηγητών είναι :

- Το γεγονός πως οι εκπαιδευόμενοι καθηγητές μπορούν να εξετάσουν το περιεχόμενο σύμφωνα με το πρόγραμμά τους.
- Οι εκπαιδευόμενοι καθηγητές μπορούν να ιεραρχήσουν τα θέματα του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το ασύγχρονο περιβάλλον είναι πολύ χρήσιμο για όσους μαθαίνουν καλύτερα σκεπτόμενοι για το περιεχόμενο και γι' αυτούς που μπορούν να δουλέψουν στο δικό τους χρόνο και να ακολουθήσουν οδηγίες.
- Υποστηρίζει διάφορες μορφές μάθησης με δυνατότητα επιλογής της πιο κατάλληλης λύσης ως προς το περιεχόμενο και τον αρχάριο.
- Μπορούν να επιλέξουν το μαθησιακό στυλ που προτιμούν κι έτσι μπορούν να αφομοιώσουν και να εφαρμόσουν τη γνώση.
- Η Αυτο-έκφραση και Ενεργός Μάθηση ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των εκπαιδευομένων στη διαδικασία της μάθησης.
- Βελτιώνει την κριτική σκέψη των εκπαιδευομένων.
- Διευκολύνει τις Συνεργατικές Δεξιότητες Μάθησης και Επικοινωνίας μέσω της διάδρασης και της αλληλεπίδρασης.

- Η τεχνολογία μπορεί να κάνει τη μάθηση ευχάριστη και σχετική με τα ενδιαφέροντα των εκπαιδευτικών.

Η πλατφόρμα ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης (dideilei.gr/moodle) του σεμιναρίου είναι προσβάσιμη μέσω ενός απλού φυλλομετρητή (web browser) και η εμφάνιση του περιβάλλοντος τηλεκπαίδευσης είναι εύκολα προσαρμόσιμη. Για την υλοποίησή της χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα Moodle.

3. To Moodle

3.1 Τι είναι το Moodle

Το Moodle (moodle.org) είναι ένα διαδικτυακό πρόγραμμα ανοιχτού/ελεύθερου λογισμικού για τη διαχείριση εκπαιδευτικού περιεχομένου (Course Management System) το οποίο παρέχεται δωρεάν σαν λογισμικό ανοιχτού κώδικα με την GNU Public Licence. Είναι μεταφρασμένο σε 78 γλώσσες μεταξύ των οποίων είναι και η ελληνική. Η φιλοσοφία του στηρίζεται στη διαπίστωση ότι ο άνθρωπος κατακτά τη γνώση όταν αλληλεπιδρά με το περιβάλλον. Επιπλέον ενισχύεται η διαδικασία της μάθησης καθώς ο μαθητής αποκτά τη δυνατότητα από τη μία να δημιουργήσει κάτι νέο πάνω σε αυτά που έχει ήδη διδαχθεί και από την άλλη η δημιουργία του μοιράζεται σε μια εικονική κοινότητα στην οποία ανθεί η συνεργασία και η συλλογικότητα.

Οι πιο ενδιαφέρουσες δυνατότητες του Moodle είναι οι αλληλεπιδραστικές δραστηριότητες. Σε αυτή την κατηγορία ανήκουν η υποβολή εργασίας, η ζωντανή συνομιλία (chat), οι ψηφοφορίες, οι ομάδες συζήτησης, το γλωσσάριο ορολογιών μαθήματος, τα κουίζ, η συλλογική συγγραφή κειμένων, οι έρευνες και τα παιχνίδια.

Ένα πολύ σημαντικό πλεονέκτημα του Moodle είναι ότι υποστηρίζει τη δυνατότητα συνεργασίας με αρθρώματα τρίτων κατασκευαστών που είναι γραμμένα σε γλώσσα PHP. Στο σεμινάριο αυτό ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στο άρθρωμα Game. Το άρθρωμα αυτό υποστηρίζει ελληνικά, αγγλικά, βάσκινα, γαλλικά, γερμανικά, ισπανικά νορβηγικά, ολλανδικά, πολωνικά και ρώσικα, με δυνατότητα προσθήκης και άλλων γλωσσών, και περιλαμβάνει αυτή τη στιγμή την κρεμάλα, το σταυρόλεξο, το κρυπτόλεξο, τον εκατομμυριούχο, το sudoku, την κρυμμένη εικόνα και το φιδάκι. Διατίθεται με GPL άδεια από τον επίσημο ιστότοπο του Moodle στην κατηγορία των αρθρωμάτων συνεργαζόμενων κατασκευαστών καθώς και από τον ιστότοπο <http://bdaloukas.gr/moodle> (Νταλούκας, 2007). Το παραπάνω άρθρωμα έχει τη δυνατότητα μεταφοράς της κρεμάλας σε κινητά τηλέφωνα που υποστηρίζουν τη γλώσσα Java.

3.2 Τι μπορεί να προσφέρει το Moodle στον εκπαιδευτικό

3.2.1 Από την πλευρά του μαθητή

Αποτελεί ένα ευχάριστο και τεχνολογικά εξελιγμένο περιβάλλον μάθησης. Η δυνατότητα αλληλεπίδρασης που παρέχει το περιβάλλον με τον έλεγχο της σωστής απάντησης δίνει τη δυνατότητα στο μαθητή να ελέγξει μόνος του το βαθμό

κατάκτησης της γνώσης. Με τη χρήση των ομάδων συζήτησης ο μαθητής ανακοινώνει την άποψη του και επικοινωνεί με τους συμμαθητές και τον καθηγητή του για θέματα σχετικά με τη διδακτική ενότητα. Με τα παιχνίδια αναζωπυρώνεται το ενδιαφέρον των μαθητών για το μάθημα. Σε μαθήματα που υπάρχει μικρή συμμετοχή των μαθητών τα παιχνίδια μπορούν να δώσουν μία νέα διάσταση και να κάνουν το μάθημα πιο ευχάριστο και ενδιαφέρον. (Νταλούκας Β., Χρονόπουλος Θ., Συρμακέσης Σ., 2008)

Τα εκπαιδευτικά παιχνίδια του Moodle μπορούν να βρουν σημαντική εφαρμογή στα πλαίσια της μη τυπικής μάθησης όπως είναι η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και η Αγωγή Υγείας. Μέσω της πλατφόρμας του Moodle είναι δυνατόν οι μαθητές να επικοινωνήσουν ευκολότερα με μαθητές άλλων περιοχών και να ανταλλάξουν σκέψεις και ιδέες, αλλά και να συνεργαστούν για την επίλυση κοινών προβλημάτων. Επιπλέον ενισχύει τη συμμετοχή των μαθητών που δε θα μπορούσαν να συμμετάσχουν σε μια συνηθισμένη τάξη λόγω έλλειψης εύρεσης κοινού χρόνου ή χώρου. Τέλος η συμμετοχή όλων των μαθητών σε εκπαιδευτικά παιχνίδια τα οποία μπορεί να δημιουργήσει κάθε ομάδα γύρω από το θέμα της εργασίας που εκπόνησε, θα επιτρέψει τη διάχυση της γνώσης και της εμπειρίας που απέκτησε κάθε ομάδα και στους υπόλοιπους μαθητές της τάξης. Άλλη εφαρμογή του προτεινόμενου περιβάλλοντος μπορεί να είναι τα προγράμματα τύπου Comenius. Τα παιχνίδια μπορούν να βοηθήσουν στο σπάσιμο του «πάγου» και να ενισχύσουν τη συνεργασία και την επικοινωνία ανάμεσα σε μαθητές διαφορετικών χωρών και άλλης κουλτούρας.

Επίσης ο μαθητής ξεπερνά τον τεχνολογικό φόβο και εξοικειώνεται με την ηλεκτρονική μάθηση έτσι ώστε να μπορεί μετέπειτα σαν ενήλικας να παρακολουθεί και να λειτουργεί σε παρόμοια ηλεκτρονικά μαθήματα στα πλαίσια της δια βίου εκπαίδευσης.

3.2.2 Από την πλευρά του καθηγητή

Οι δυνατότητες του Moodle για διαχείριση εκπαιδευτικού περιεχομένου δίνουν στον εκπαιδευτικό την ευχέρεια να οργανώσει την ύλη των διδακτικών του ενοτήτων, να τη διαθέσει ηλεκτρονικά και δικτυακά στους μαθητές και από την άλλη είναι εύκολη η ανανέωση και ο εμπλουτισμός της τόσο από τον ίδιο όσο και από τους μαθητές του. Μία διδακτική ενότητα που δημιουργείται σε αυτή την πλατφόρμα μπορεί να διανεμηθεί και σε άλλους καθηγητές και έτσι να συμπληρώνεται και να βελτιώνεται σταδιακά. Κάτι τέτοιο είναι ιδιαίτερα χρήσιμο στους νεοδιόριστους καθηγητές ή σε απομακρυσμένα σχολεία που πολλές φορές δε διαθέτουν καθηγητές από όλες τις ειδικότητες.

Επιπλέον, παρέχεται η δυνατότητα δημιουργίας και υποβολής ηλεκτρονικών διαγωνισμάτων καθώς και η ανάθεση εργασιών. Επιπρόσθετα η δυνατότητα καταγραφής των επιδόσεων των μαθητών επιτρέπει τη δημιουργία ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού «φακέλου» για τον κάθε μαθητή ξεχωριστά που θα περιλαμβάνει τις εργασίες, τις ασκήσεις αλλά και τα διαγωνίσματα του και στον οποίο θα μπορούν να έχουν πρόσβαση μέσω διαδικτύου, τόσο ο ίδιος, όσο και ο κηδεμόνας του αλλά και οι υπόλοιποι εκπαιδευτικοί.

Το Moodle μπορεί να εγκατασταθεί στον εξυπηρετητή (server) του σχολείου ή ακόμη και στο φορητό υπολογιστή του καθηγητή και από κει και πέρα να μοιραστεί σε όλο το εργαστήριο χωρίς την ανάγκη χρήσης του διαδικτύου. Αυτό μπορεί να γίνει με το πρόγραμμα WOS portable ή το XAMP. Με αυτό τον τρόπο δεν θα υπάρχει εξάρτηση από την ταχύτητα και τη διαθεσιμότητα διαδικτυακής σύνδεσης. Είναι δυνατόν αυτός ο υπολογιστής να είναι προσβάσιμος μέσω διαδικτύου και εκτός σχολείου και να μπορούν έτσι οι μαθητές να υποβάλουν εργασίες από το σπίτι τους ή από ένα internet cafe. Με τα OLPC (One Laptop Per Child) θα μπορούν οι μαθητές να συμμετέχουν πιο ενεργά μέσω Moodle χωρίς να υπάρχει ανάγκη να εργάζονται στο εργαστήριο του σχολείου.

4. Το σεμινάριο

4.1 Οι στόχοι

- Γνωριμία με το Moodle και την τηλεκπαίδευση και της πληθώρας των δυνατοτήτων και πλεονεκτημάτων που προσφέρουν.
- Γνωριμία με το ελεύθερο λογισμικό και χρήση πολλών «ελεύθερων» προγραμμάτων για βελτίωση του υλικού διδασκαλίας.
- Εμπλουτισμός των μαθημάτων με αλληλεπιδραστικές δραστηριότητες όπως είναι τα ηλεκτρονικά κουίζ και τα εκπαιδευτικά παιχνίδια σαν την κρεμάλα, το φιδάκι, το σταυρόλεξο κ.ά.
- Αξιοποίηση της τεχνολογίας για ανταλλαγή απόψεων και προβληματισμών μέσω των ομάδων συζήτησης.
- Δημιουργία μαθημάτων στο Moodle, όπου ο κάθε καθηγητής μπορεί να «ανεβάσει» υλικό σχετικό με το θέμα του μαθήματος του και στο οποίο μπορούν να έχουν πρόσβαση όσοι το επιθυμούν.
- Αξιοποίηση της πλατφόρμας ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης του ΠΣΔ <http://www.e-learning.sch.gr>.
- Συνεργασία καθηγητών και ανταλλαγή απόψεων/προβληματισμών/εμπειριών.

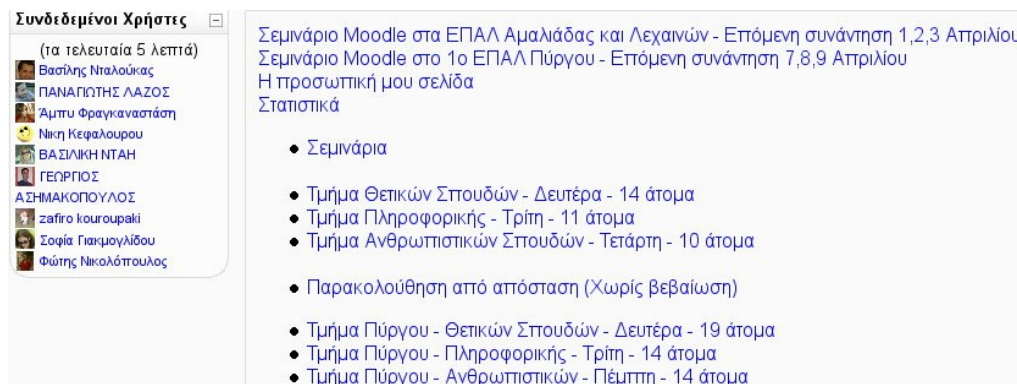
4.2 Τρόπος διεξαγωγής του σεμιναρίου

Στα πρώτα τρία τμήματα που ξεκίνησαν το Δεκέμβριο του 2007 υπάρχουν 5 συναντήσεις από κοντά και 4 μικρές εργασίες ανά εβδομάδα ενώ στα επόμενα 3 που ξεκίνησαν τον Ιανουάριο του 2008 υπάρχουν 4 συναντήσεις από κοντά και 5 εργασίες ανά εβδομάδα. Οι εκπαιδευτικοί προκειμένου να πάρουν τη βεβαίωση επιτυχούς παρακολούθησης μπορούσαν να απουσιάσουν το πολύ μία φορά από τις “από κοντά” συναντήσεις ενώ ταυτόχρονα έπρεπε να ολοκληρώσουν με επιτυχία το 70% των εργασιών.

Με την έναρξη του σεμιναρίου ο κάθε εκπαιδευόμενος εκπαιδευτικός δημιούργησε λογαριασμό στο Moodle. Κεντρικό σημείο της επιμόρφωσης ήταν το μάθημα πρακτικής του, πάνω στο οποίο έκανε τις περισσότερες εργασίες του σεμιναρίου και το οποίο μπορούσε να ήταν είτε ενδοσχολικό είτε εξωσχολικό. Σε περίπτωση που κάποιος δεν έκανε σωστά μία εργασία μπορούσε να κάνει

επαναυποβολή όσες φορές ήθελε μέχρις ότου η προσπάθειά του να στεφτεί με επιτυχία. Για απορίες υπήρχαν οι αντίστοιχες ομάδες συζήτησης και τα προσωπικά μηνύματα ενώ υπήρχε και υλικό σε μορφή flash βίντεο και κειμένων.

Για να υπάρχει κάποια ομοιογένεια σε κάθε τμήμα έγινε χωρισμός ανάλογα με την ειδικότητα σε τρία τμήματα. Τα τμήματα αυτά είναι: Θετικών Σπουδών, Πληροφορικής και Ανθρωπιστικών Σπουδών. Στην πράξη έγιναν αρκετές μετακινήσεις από τμήμα σε τμήμα ώστε να διευκολύνονται οι συνάδελφοι.

The screenshot shows a Moodle course interface. On the left, there is a sidebar titled "Συνδεδεμένοι Χρήστες" (Connected Users) with a sub-header "(τα τελευταία 5 λεπτά)" (the last 5 minutes). It lists several users with their profile pictures: Βασίλης Νταλούκας, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΖΟΣ, Άμπη Φραγκοναστάση, Νίκη Κεφαλουρού, ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΝΤΑΗ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, zafiro.kououraki, Σοφία Πατμογιάννου, and Φώτης Νικολόπουλος. The main content area displays course information: "Σεμινάριο Moodle στα ΕΠΑΛ Αμαλιάδας και Λεχαινών - Επόμενη συνάντηση 1,2,3 Απριλίου", "Σεμινάριο Moodle στο 1ο ΕΠΑΛ Πύργου - Επόμενη συνάντηση 7,8,9 Απριλίου", "Η προσωπική μου σελίδα", and "Στατιστικά". Below this, there are two bulleted lists. The first list includes: "• Σεμινάρια", "• Τμήμα Θετικών Σπουδών - Δευτέρα - 14 άτομα", "• Τμήμα Πληροφορικής - Τρίτη - 11 άτομα", and "• Τμήμα Ανθρωπιστικών Σπουδών - Τετάρτη - 10 άτομα". The second list includes: "• Παρακολούθηση από απόσταση (Χωρίς βεβαίωση)", "• Τμήμα Πύργου - Θετικών Σπουδών - Δευτέρα - 19 άτομα", "• Τμήμα Πύργου - Πληροφορικής - Τρίτη - 14 άτομα", and "• Τμήμα Πύργου - Ανθρωπιστικών - Πέμπτη - 14 άτομα".

Εικόνα 1: Η πρώτη οθόνη της πύλης του σεμιναρίου

Επτά καθηγητές (ΠΕ03 Σκαρδανάς Ηλίας, ΠΕ06 Νταή Βασιλική, ΠΕ07 Αντωνίου Κωνσταντίνος, ΠΕ19 Δαούσης Δημήτρης, ΠΕ19 Κατεβάογλου Στυλιανός, ΠΕ19 Νταλούκας Βασίλειος, ΠΕ19 Σεβεντεκίδης Κωνσταντίνος) ασχολήθηκαν την πρώτη χρονιά με τη δημιουργία του εκπαιδευτικού υλικού, με τις από κοντά παρουσιάσεις, τη βαθμολόγηση, τη βοήθεια μέσω ομάδων συζήτησης και μηνυμάτων. Οι παραπάνω καθηγητές εργάστηκαν εθελοντικά χωρίς να προβλέπεται κάποια αμοιβή για την εργασία τους αυτή.

Τη δεύτερη χρονιά δεκατρείς καθηγητές (ΠΕ02 Ασημακόπουλος Γεώργιος, ΠΕ02 Σιακοβέλη Παναγιώτα, ΠΕ05 Λούμου Μαρία, ΠΕ05 Παπαδοπούλου Ελένη, ΠΕ06 Νταή Βασιλική, ΠΕ07 Αντωνίου Κωνσταντίνος, ΠΕ11 Νικολόπουλος Φώτης, ΠΕ19 Δαούσης Δημήτρης, ΠΕ19 Κατεβάογλου Στυλιανός, ΠΕ19 Νταλούκας Βασίλειος, ΠΕ19 Σταυροπούλου Δήμητρα, ΠΕ20 Ζούνης Νίκος, ΠΕ20 Κωνσταντούλας Κωνσταντίνος) ασχολήθηκαν με τη βελτίωση και βαθμολόγηση των εργασιών, τη συμμετοχή στις συζητήσεις και γενικότερα την υποστήριξη των εκπαιδευόμενων. Πολλοί από τους παραπάνω καθηγητές γνώρισαν το Moodle μόλις την προηγούμενη χρονιά.

Όταν ξεκίνησε το σεμινάριο δεν υπήρχε η δυνατότητα εγκατάστασης της έκδοσης 1.8 του Moodle στο ΠΣΔ (Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο) και για αυτό αγοράστηκε χώρος προκειμένου να φιλοξενηθεί ο ιστότοπος του σεμιναρίου.

Τέλος για να δημιουργηθεί ένα πιο ζεστό κλίμα οργανώθηκαν βραδινές συναντήσεις για φαγητό.

4.3 Η ύλη του σεμιναρίου

Η ύλη ήταν χωρισμένη σε τέσσερα κεφάλαια

1. Από την πλευρά του μαθητή: Διαχείριση του προφίλ, συμμετοχή σε ομάδες συζήτησης, συμμετοχή σε κουίζ, υποβολή εργασιών, εγγραφή σε μαθήματα, παρακολούθηση βαθμολογίας.
2. Από την πλευρά του καθηγητή: Δημιουργία κουίζ, δημιουργία ερωτήσεων και λεξιλογίων, δημιουργία παιχνιδιών, δημιουργία βάσης δεδομένων και άλλων δραστηριοτήτων, βαθμολόγηση εργασιών.
3. Δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού: Γνωριμία με το ελεύθερο και ανοιχτό λογισμικό για τη διαχείριση αρχείων πολυμέσων όπως είναι το Gimp, Wink, Audacity, OpenOffice, PDFCreator, κ.ά.
4. Διαχείριση: Γνωριμία με το FTP, χρήση του Filezilla για μεταφορά αρχείων, εγκατάσταση διαδικτυακών προγραμμάτων όπως είναι το Joomla και το Coppermine στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο, εργασίες διαχείρισης του Moodle όπως είναι η λήψη αντιγράφων ασφαλείας.

Εικόνα 2: Η κυρίως οθόνη του σεμιναρίου

4.4 Ανταπόκριση των καθηγητών

Από το σύνολο των 80 καθηγητών που ξεκίνησαν το σεμινάριο ολοκλήρωσαν με επιτυχία το 70% των εργασιών οι 55 καθηγητές.

Οι εκπαιδευόμενοι καθηγητές ανταποκρίθηκαν άκρως θετικά, με ενδιαφέρον και διάθεση για μάθηση, ενώ έδειξαν μεγαλύτερη θέρμη για την πραγματοποίηση

ασκήσεων που απαιτούσαν να αναλάβουν τον ρόλο των μαθητών, όπως επίσης και στο σχεδιασμό παιχνιδιών.

Πιο συγκεκριμένα, οι εκπαιδευόμενοι περιηγήθηκαν στα μαθήματα των συναδέλφων τους με σκοπό λιγότερο να εξερευνήσουν τη δομή των σχεδιαζόμενων μαθημάτων και περισσότερο να δοκιμάσουν τις δυνάμεις τους σε παιχνίδια όπως το σταυρόλεξο, το κρυπτόλεξο και η κρεμάλα. Χαρακτηριστικό ότι τα συγκεκριμένα παιχνίδια τους ήταν αρεστά και ευχάριστα στον σχεδιασμό αποδείχθηκε το γεγονός ότι δημιούργησαν και λογοπαίγνια στην προσπάθειά τους να τα οικειοποιηθούν. Για παράδειγμα, ένας εκπαιδευόμενος με θέμα μαθήματος την ανακύκλωση ονόμασε το παιχνίδι κρεμάλα που σχεδίασε «κρεμάλα με ανακυκλωμένο σχοινί», ενώ σε μία άλλη περίπτωση που το μάθημα αφορούσε το Joomla, η εκπαιδευόμενη ονόμασε το σταυρόλεξο Joomla-όλεξο.

Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι καθηγητές έδειξαν να προβληματίζονται για την πρακτική εφαρμογή των παιχνιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία και πρότειναν τρόπους χρήσης που προάγουν τη συνεργασία και την ομαδοκεντρική μάθηση μέσω των ομάδων συζήτησης. Αυτό το δεδομένο αντικατοπτρίζει το ενδιαφέρον τους όσον αφορά τις αρχές της κονστрукτιβιστικής θεώρησης της μάθησης που διέπει τον σχεδιασμό του moodle.

Ειδική αναφορά πρέπει να γίνει στο γεγονός ότι περίπου οι μισοί επέλεξαν να σχεδιάσουν μαθήματα που απέχουν από το αντικείμενο σπουδών ή διδασκαλίας τους, δείχνοντας μία τάση να δημιουργήσουν προϋποθέσεις για χρήση της πλατφόρμας έξω και πέρα από την σχολική τάξη, όχι μόνο σε χρονικά πλαίσια αλλά και σε γνωστικά πεδία. Επίσης, κρίνοντας τα μαθήματα που έχουν σχεδιαστεί πρέπει να επισημανθεί ότι αυτά με τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα είναι των εκπαιδευόμενων που επέλεξαν θέματα όπως η ανακύκλωση, η φωτογραφία το Joomla και τα βιολογικά προϊόντα.

Πίνακας 1: Κατανομή των καθηγητών ανάλογα με την ειδικότητα

Ειδικότητα		2007-2008		2008-2009	
		Με βεβαίωση	Χωρίς βεβαίωση	Με βεβαίωση	Χωρίς βεβαίωση
ΔΕ01				1	
ΠΕ01	Θεολόγοι	2		1	
ΠΕ02	Φιλολόγοι	9	1	9	1
ΠΕ03	Μαθηματικοί	10	2	6	
ΠΕ04	Φυσικοί, Χημικοί, Βιολόγοι	9	2	6	2
ΠΕ05/06/07	Ξένων γλωσσών	19		8	
ΠΕ08	Καλλιτεχνικών			1	
ΠΕ09	Οικονομικών		1	1	

ΠΕ10	Κοινωνιολόγοι			1	
ΠΕ11	Γυμναστές	2		1	
ΠΕ13	Νομικών	1			
ΠΕ14				1	
ΠΕ15	Οικιακής Οικονομίας	2			
ΠΕ16	Μουσικοί	2		1	
ΠΕ17		5	1	1	1
ΠΕ18		1			
ΠΕ19-ΠΕ20	Πληροφορικής	18	2	9	6
	Σύνολο	80	9	45	10

Πίνακας 2: Κατανομή των καθηγητών ανάλογα με το φύλο

	2007-2008		2008-2009	
Φύλο	Με βεβαίωση	Χωρίς βεβαίωση	Με βεβαίωση	Χωρίς βεβαίωση
Άνδρες	33	7	20	7
Γυναίκες	47	2	25	3

5. Συμπεράσματα – Προοπτικές για το μέλλον

Από όλα όσα αναφέραμε παραπάνω γίνεται κατανοητό πως ήταν πιο εύκολο να παρακολουθήσουν οι εκπαιδευτικοί το συγκεκριμένο σεμινάριο γιατί δούλεψαν κυρίως στο χρόνο που αυτοί μπορούσαν. Επίσης το σεμινάριο αποδείχθηκε ευέλικτο γιατί προβλέπονταν λίγες συναντήσεις από κοντά και μάλιστα αν ένας εκπαιδευτικός δεν μπορούσε να έρθει στη συνάντηση του δικού του τμήματος μπορούσε να έρθει στη συνάντηση ενός άλλου τμήματος αφού η ύλη ήταν η ίδια σε όλα τα τμήματα. Μπορούσαν να το παρακολουθήσουν και άλλοι ενδιαφερόμενοι σε λιγότερο εντατικό ρυθμό χωρίς να πάρουν βεβαίωση παρακολούθησης όπως έγινε και στα δύο έτη. Επίσης σε κάθε έτος υπήρχαν 2-3 συνάδελφοι που υπηρετούσαν σε όμορους νομούς και ταξίδευαν μία με δύο ώρες μόνο και μόνο για να παρακολουθήσουν το σεμινάριο και άλλες τόσες για να επιστρέψουν στο σπίτι τους.

Μέσα στο σεμινάριο δημιουργήθηκαν μικρότερα σεμινάρια όπως π.χ. γνωριμία με το Joomla από τους ίδιους τους εκπαιδευόμενους καθηγητές. Ενδιαφέρον υπήρξε να χρησιμοποιήσουν το Joomla, το Corpermine και τα blogs στη δημιουργία ιστοτόπου για το σχολείο τους.

Επειδή το σεμινάριο είχε διάρκεια ενός εξαμήνου οι εκπαιδευτικοί διαφορετικών σχολείων και διαφορετικών περιοχών μπορούσαν να ανταλλάξουν εμπειρίες και απόψεις πιο εύκολα.

Προωθήθηκε η χρήση του ελεύθερου και ανοιχτού λογισμικού γιατί ένα μέρος των εργασιών προέβλεπε γνωριμία με τους δημοφιλέστερους αντιπροσώπους αυτών όπως είναι το Audacity, Gimp, Wink, OpenOffice, Joomla, FileZilla, PDFCreator. Το ίδιο το σεμινάριο ήταν ελεύθερο για τους επισκέπτες.

Πρόβλημα υπήρξε σε εκπαιδευτικούς που στο σπίτι τους δεν είχαν ADSL γραμμή. Επίσης σε πολλά σχολεία δεν υπήρχε διαθέσιμος ελεύθερος υπολογιστής ώστε οι εκπαιδευτικοί να μελετήσουν.

Υπάρχει ενδιαφέρον από εκπαιδευτικούς να χρησιμοποιήσουν το Moodle για τον εμπλουτισμό του μαθήματος. Πρόβλημα αποτελεί σε αυτό το σημείο το γεγονός ότι σε πολλά σχολεία το εργαστήριο είναι κατειλημμένο από το μάθημα της Πληροφορικής και δεν υπάρχει χρόνος για τα άλλα μαθήματα. Σε πολλά σχολεία δεν υπάρχει ADSL γραμμή ενώ και το ποσοστό των μαθητών που έχει σπίτι του υπολογιστή με σύνδεση στο “γρήγορο” internet είναι χαμηλό.

Το υλικό του σεμιναρίου είναι διαθέσιμο σε όποιο ΚΕ.ΠΛΗ.ΝΕ.Τ. ή άλλο δημόσιο φορέα θελήσει να το αξιοποιήσει.

Ως πρόταση για περαιτέρω αξιοποίηση αυτής της προσπάθειας αλλά και των δυνατοτήτων που προσφέρει το Moodle είναι τα ΚΕ.ΠΛΗ.ΝΕ.Τ. (Κέντρα Πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών) να λειτουργήσουν ως φορείς οργάνωσης αντίστοιχων σεμιναρίων. Πιθανά θέματα μπορεί να είναι η δημιουργία ιστοτόπου για το σχολείο, δημιουργία γκαλερί φωτογραφιών για την προβολή των δραστηριοτήτων του σχολείου, γνωριμία με το ανοιχτό λογισμικό και τις νέες τεχνολογίες, γνωριμία με τον τεχνολογικό εξοπλισμό των σχολείων. Τα σεμινάρια αυτά μπορούν να απευθύνονται σε καθηγητές όλων των ειδικοτήτων και όχι μόνο Πληροφορικής.

6. Ευχαριστίες

Ευχαριστούμε τον κ. Μπίρμπα, Περιφερειακό Διευθυντή Δυτικής Ελλάδας για τη δυνατότητα που μας έδωσε κάποιες συναντήσεις να γίνουν πρωινές ώρες, τον κ. Ντοά, Διευθυντή της Δ. Ε. Ν. Ηλείας για τη δυνατότητα επέκτασης του σεμιναρίου στις περιοχές της Α' και Γ' Ηλείας, την κ. Παπαντωνοπούλου, Προϊσταμένη του 1ου Γραφείου Δ. Ε. Ν. Ηλείας, για τη συμπαράστασή της από την αρχή του σεμιναρίου καθώς και τον κ. Πετρόπουλο Ηλία, Σύμβουλο Πληροφορικής Αχαΐας-Ηλείας καθώς και το ΚΕ.ΠΛΗ.ΝΕ.Τ. Διεύθυνσης Δ.Ε. Ν.Ηλείας που μέσα από το μηνιαίο ενημερωτικό του δελτίο δημοσίευσε νέα του σεμιναρίου.

7. Βιβλιογραφία

- Duderstadt, J. (1998). *Transforming the university to serve the digital age*. CAUSE/EFFECT, 20(4), 21-32. Edutools (2003). Providing decision-making tools for the EDU community. Προσπελάστηκε 6 Φεβρουαρίου 2007, από: <http://www.educause.edu/ir/library/html/cem/cem97/cem9745.html>
- Gros, B. (2002). *Knowledge construction and technology*. Journal of Educational Multimedia and Hypermedia, 11(4), 323-343.

- Harasim, L. (1999). *A framework for online learning: The Virtual-U*. IEEE Computer, 32(9), 44-49.
- Oliver, R., McLoughlin, C. (2000). *Web-based learning and generic skills development*. UniServe Science News, 15. Retrieved May 7, 2006, from <http://science.uniserve.edu.au/newslettervol15/oliver.html>
- Papastergiou, M. (2006). *Course Management Systems as Tools for the Creation of Online Learning Environments: Evaluation from a Social Constructivist Perspective and Implications for their Design*. International Journal on E-Learning. 5 (4), pp.593-622. Chesapeake, VA: AACE.
- Κωσταρίδου-Ευκλείδη, Α. (1997). *Ψυχολογία της Σκέψης*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Νταλούκας, Β. (2007), Μία ενδιαφέρουσα εφαρμογή του «Μαθαίνω παίζοντας»: Play and Learn, Ηλεκτρονικό περιοδικό του ΠΣΔ e-Emphasis, Δεκέμβριος 2007, <http://e-emphasis.sch.gr/articles.php?pId=1&iId=12&sId=136&aId=325>
- Νταλούκας, Β., Χρονόπουλος, Θ., Συρμακέσης, Σ. (2008). Μία διδακτική πρόταση για τη χρήση των παιχνιδιών μέσα από το moodle, Πρακτικά 4^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου με θέμα «Διδακτική της Πληροφορικής», 28-30 Μαρτίου 2008, Πάτρα.